

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ
ГО «ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА СЕРТИФІКОВАНИХ
ІНЖЕНЕРІВ-ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ»**

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГЕОДЕЗІЇ, ЗЕМЛЕУСТРОЮ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»

**Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної
конференції**

07 - 09 липня 2023 року

ОДЕСА - 2023

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
ODESA STATE AGRARIAN UNIVERSITY
STATE SERVICE OF UKRAINE FOR GEODESY, CARTOGRAPHY AND CADASTRE
NGO "ALL-UKRAINIAN UNION OF CERTIFIED LAND SURVEYORS"**

«CURRENT TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF GEODESY, LAND MANAGEMENT AND NATURE MANAGEMENT»

**Proceedings of the International Scientific-practical
Conference**

July 07-09, 2023

ODESA - 2023

Рекомендовано до друку вченою радою Одеського державного аграрного університету (протокол № 12 від 29 серпня 2023 р.)

Сучасні тенденції розвитку геодезії, землеустрою та природокористування: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 07-09 липня 2023 р.). ОДАУ, Факультет геодезії, землеустрою та агроінженерії. Одеса, 2023. 157 с.

Науково-координаційний комітет

Михайло БРОШКОВ	ректор Одеського державного аграрного університету (ОДАУ), д. вет.н., професор – <i>голова</i>
Тетяна СТЕПАНОВА	проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків ОДАУ – <i>заступник голови</i>
Сергій ЗАВАДСЬКИЙ	голова Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру
Олександр МОЦУН	голова ГО «Всеукраїнська спілка сертифікованих інженерів-землевпорядників», ГО «Всеукраїнська спілка сертифікованих інженерів-геодезистів»
Надія ГРЕБЕНЮК	начальник Головного управління Держгеокадастру в Одеській області, к.е.н.
Галина ЛЯШЕНКО	головний науковий співробітник відділу екології винограду Національного наукового центру "Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є.Таїрова", д.г.н.
Jurijs KONDRATENKO	Flood risk assessment expert of the Laboratory of Water Research and Environmental Biotechnology, Riga Technical University
Anetta ZIELIŃSKA	Profesor, doktor habilitowany, doktor honoris causa Wroclaw University of Economics and Business (Poland)

Організаційний комітет конференції

Оксана МАЛАЩУК	декан факультету геодезії, землеустрою та агроінженерії ОДАУ, к.е.н., доцент – <i>голова</i>
В'ячеслав ФОМЕНКО	доцент кафедри геодезії, землеустрою та земельного кадастру ОДАУ, к.е.н. – <i>заступник голови</i>
Тетяна МОВЧАН	доцент кафедри геодезії, землеустрою та земельного кадастру ОДАУ, к.е.н. – <i>секретар</i>
Лідія СМОЛЕНСЬКА	старший викладач кафедри геодезії, землеустрою та земельного кадастру ОДАУ
Ірина ЛЕОНІДОВА	завідувач кафедри геодезії, землеустрою та земельного кадастру ОДАУ, к.г.н., доцент
Андрій БУЯНОВСЬКИЙ	завідувач кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, к.геогр.н, доцент
Роман ТРЕТЯК	доцент кафедри аерокосмічної геодезії та землеустрою, Національного авіаційного університету, к.е.н.; керівник Спілки об'єднань громадян ГС "ГІС-асоціація України"

У збірнику наведені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку геодезії, землеустрою та природокористування», яка проводилась кафедрою «Геодезії, землеустрою та земельного кадастру» Одеського державного аграрного університету.

Матеріали публікуються за оригіналами, поданими авторами. Автори несуть відповідальність за достовірність викладених наукових фактів.

Відповідальний за випуск – к.е.н., доцент **Малащук О.С.**

ПЕРЕДМОВА

Anetta ZIELIŃSKA

PROFESOR DOKTOR HABILITOWANY, DOKTOR HONORIS CAUSA WROCLAW
UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
(POLAND).....

7

СЕКЦІЯ 1

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Світлана НЕСТЕРЕНКО ДИСТАНЦІЙНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТЕХНОГЕННО-НАВАНТАЖЕНИХ ТЕРИТОРІЙ.....	8
Валерій РЯБЧІЙ, Владислав РЯБЧІЙ, Катерина НАЗАРЕНКО ПРО ЗМІНИ В СЕРТИФІКАЦІЇ ІНЖЕНЕРІВ-ГЕОДЕЗИСТІВ.....	10
Ірина ЛЕОНІДОВА, Оксана ВАРФОЛОМЕЄВА МОНІТОРИНГ СТАНУ ПУНКТІВ ГЕОДЕЗИЧНОЇ МЕРЕЖІ МІСТА ОДЕСА.....	13
Роман ГУМЕНЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ОНОВЛЕННЯ ДЕРЖКАРТГЕОФОНДУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	16
Петро БОРОВИК, Михайло ШЕМЯКІН, Володимир КИРИЛЮК ВЧЕНИЙ, ЩО ВПЕРШЕ В СВІТІ РОЗРАХУВАВ ДОВЖИНУ ОКРУЖНОСТІ ЗЕМЛІ.....	19
Ольга БУРБАН, Ірина НОВАКОВСЬКА СТАН ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ГЕОДЕЗІЇ ТА ЗЕМЛЕУСТРОЮ В УКРАЇНІ.....	20
Дар'я БУЛИШЕВА, Ольга ПАНАСЮК, Лідія СМОЛЕНСЬКА, Оксана ВАРФОЛОМЕЄВА ГЕОГРАФІЧНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ПРОСТОРОВИЙ БАЗИС ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	24
Ганна ВОЛГІНА, Лідія СМОЛЕНСЬКА АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ГЕОДЕЗИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ.....	28
Валерія СКАЧКО, Ірина ЛЕОНІДОВА РОЛЬ ТОПОГРАФІЇ В ВОЄННІЙ СПРАВІ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	31
Олена МАНЮТІНА, Руслан БЕСПАЛЬКО, Тарас ГУЦУЛ АНГЛІЙСЬКА МОВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 193 «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	33

СЕКЦІЯ 2

ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Ольга ПЕТРАКОВСЬКА, Марія МИХАЛЬОВА ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК І ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ.....	37
Олена БОЙКО ГЕНОІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОСТОРОВОМУ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	40
Оксана МАЛАЩУК, Abdelghafour ZAHID ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ ФРАКТАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ В ГЕОДЕЗІЇ.....	42
Дар'я БЕЗРУК, Наталія ПРОКОПЕНКО ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	47

СЕКЦІЯ 3

КАДАСТР, ОЦІНКА ТА МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ

Марина ПІЛІЧЕВА ЗАКОНОДАВЧА БАЗА ВИЗНАЧЕННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ЗЕМЕЛЬНИМ РЕСУРСАМ, ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ

ФЕДЕРАЦІЇ.....	51
Галина ЛЯШЕНКО, Алла ТОЛМАЧОВА, Наталія ДАНІЛОВА, Аліна ДЕМЧЕНКО, Ангеліна РОБУ ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНОГО БУДИНКУ (ОСББ) НА ПРИКЛАДІ ДІЛЯНКИ ВУЛ.ДОВЖЕНКО 8-8А.....	54
Олена ЖИГАЙЛО, Тарас ЖИГАЙЛО, Марія МАРТИНОВА УПРАВЛІННЯ ГУМУСОВИМ СТАНОМ ҐРУНТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	57
Назар СТУПЕНЬ, Марія МЕЛЬНИК АСПЕКТИ 3D КАДАСТРУ В УКРАЇНІ	59
Тетяна КОСТЮКЄВИЧ, Андрій ГОТОВЩИКОВ, Кирило ЗУБКОВ, Валерія МОРЕНЕЦЬ-КУБАНСЬКА ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА СТРУКТУРА РОЗПОДІЛУ ЗЕМЕЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	61
Анастасія СТЕПАНОВА, Тетяна МОВЧАН ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЛІСОМЕЛІОРАТИВНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ.....	65
Галина ЛЯШЕНКО, Наталія ДАНІЛОВА, Алла ТОЛМАЧОВА, Олександр БОНДАР, Ілля ГУРОВСЬКИЙ ВИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК В МЕЖАХ СЕЛА ЛІСКИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	68
Альона ПАЛАМАР, Ольга РУДЕНКО АНАЛІЗ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ НЕРУХОМОСТІ З КОМЕРЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ.....	70
Олена ДАНИЛЕНКО, Катерина ЛАХНО, Анастасія ДАНИЛЕНКО ВИКОРИСТАННЯ СТАТИСТИЧНИХ МЕТОДІВ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	72
Олена РИБІНА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ.....	75
Віктор МИХАЙЛЮК ГУМУСОВИЙ СТАН ҐРУНТІВ ОДЕСЬКОГО РАЙОНУ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.....	78
Октябрина КИСЕЛЬОВА, Дмитро СОПОВ, Юрій КИСЕЛЬОВ, Надія СОПОВА МЕТОДИ КОНСТРУКТИВНО-ГЕОГРАФІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.....	82
Дарина ЄВТУШЕНКО, Наталія ПРОКОПЕНКО ПРОЄКТ ЗЕМЛЮВАННЯ МАЛОПРОДУКТИВНИХ УГІДЬ У РОБОЧОМУ ПРОЄКТІ РЕКУЛЬТИВАЦІЇ ПОРУШЕНИХ ЗЕМЕЛЬ.....	84
Альона БАБИЧ, Тетяна МОВЧАН ОСОБЛИВОСТІ ПРИВАТИЗАЦІЇ, РЕЄСТРАЦІЇ ПРАВА ОРЕНДИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	86

СЕКЦІЯ 4

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Nikita BELUSKO USE OF MOBILE CONTAINER WATER FILTRATION SYSTEM IN EMERGENCY SITUATIONS.....	90
Галина ЛЯШЕНКО, Наталія ДАНІЛОВА, Елла Мельник, Марина БУЗОВСЬКА, Ганна ПОПОВА ХАРАКТЕРИСТИКА СЦЕНАРІЇВ ЗМІНИ КЛІМАТУ ДЛЯ ОЦІНКИ АГРОКЛІМАТИЧНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ ДО 2050 РОКУ СТОСОВНО ВИНОГРАДУ.....	92
Ганна ГУБІНА ПОНЯТТЯ «ПЕСТИЦИДИ» ЗГІДНО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	

ТА ЄС	95
Roksolana OLESKIV, Taras BODNAR TRACKING BY GEODESIC METHODS OF THE TOPOGRAPHIC SURFACES OF UNDERGROUND GAS STORAGE THE CONDITIONS OF THE STATE OF WAR.....	98
Леся ДУДИЧ ОРГАНІЗАЦІЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	100
Ірина УДОВЕНКО, Роман РУДИЙ ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	102
Оксана МАЛАЩУК, Лідія СМОЛЕНСЬКА ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВІД ПІДРИВУ КАХОВСЬКОЇ ГЕС.....	104
Ольга ПАНАСЮК, Анастасія СОЛДАТОВА ВПЛИВ НАСЛІДКІВ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ НА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ОДЕЩИНИ.....	107
Андрій ЧЕРНЯВСЬКИЙ ПЕРЕДУМОВИ, ХРОНОЛОГІЯ ТА НАСЛІДКИ РУЙНУВАННЯ ГРЕБЛІ КАХОВСЬКОЇ ГЕС.....	109
Микола САКУН НАСЛІДКИ МОЖЛИВОЇ АВАРІЇ НА ЗАПОРІЗЬКІЙ АЕС.....	114
Зоя ТЕНЬКОВА, Анна ПРОНІНА НАСЛІДКИ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ ДЛЯ ЗАПОВІДНИКА АСКАНІЯ НОВА.....	117
Андрій МАСЬ НЕОБХІДНІСТЬ ЛІКВІДАЦІЇ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ У ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	119
Лідія ВІКУЛІНА, Олена МАРТИНОВА ДАТЧИКИ РАДІАЦІЇ НА ОСНОВІ РАДІАЦІЙНОЧУТЛИВИХ ТРАНЗИСТОРІВ.....	120
Сергій ШЕВЧУК ТРАНСКОРДОННІ РИЗИКИ ЗАСМІЧЕННЯ РІЧКИ ТИСА ТА ДІЇ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ СМІТТЄЗВАЛИЩА В МІСТІ РАХІВ.....	122
Ганна ПОПОВА, Юлія БУЛАСВА, Марина БУЗОВСЬКА, Галина ЛЯШЕНКО, Елла МЕЛЬНИК, Вячеслав ВЛАСОВ ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ВЕДЕННЯ ВІНОГРАДАРСЬКО-ВИНОРОБНОГО РЕЄСТРУ ЗГІДНО НОРМ І СТАНДАРТІВ ЄС	127
Наталія ТРЕТЯК УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ У УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	131
Світлана ЗАМРОЗЕВИЧ-ШАДРИНА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	136
Андрій БУЯНОВСЬКИЙ, Єрофій КРАСЄХА, Микола ТОРТИК, Валентина ТРИГУБ ЧОРНОЗЕМИ МАСИВІВ ЗРОШЕННЯ ОДЕЩИНИ: МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА.....	138
Софія АЛЬПЕРТ НОВІТНІ МЕТОДИ ОБРОБКИ ДАНИХ, ОТРИМАНИХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ БПЛА ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ ЗЕМЕЛЬ ТА ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРИРОДНОРЕСУРСНИХ ЗАДАЧ.....	142
Olena MARTYNOVA, Lidia VIKULINA IMPACT ON THE AGRICULTURAL SECTOR OF CHANGES IN THE AIR MOISTURE REGIME CAUSED BY THE COLLAPSE OF THE KAKHOVKA DAM.....	147
Олексій БОЧКО ТЕХНОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ОЧИЩЕННЯ ВОДИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ.....	150
Зоя ТЕНЬКОВА, Данило ШАБАЛІН ВПЛИВ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ХЕРСОНЩИНИ.....	154
Зоя ТЕНЬКОВА, Арсен ЖИЛА ВПЛИВ ПІДРИВУ КАХОВСЬКОЇ ГЕС НА ПИТНУ ВОДУ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.....	156

практикою, систематизуючи знання та досліджуючи фактори яким характерні внутрішні та зовнішні взаємозв'язки.

Бібліографічний список

1. Войтенко С.П. Математична обробка геодезичних вимірів. Теорія похибок вимірів: навч. посіб. К.: КНУБА, 2003. 216 с.
2. Мармоза А.Т. Практикум із статистики: навч. посіб. К: Кондор, 2005. 512с..
3. Основи математичного опрацювання геодезичних вимірювань: навч. посіб. / П.М. Зазуляк, В.І. Гавриш, Е.М. Євсєєва, М.Д. Йосипчук. Львів: Растр-7, 2007. 408 с.
4. Мармоза А.Т. Практикум з математичної статистики: навч. посібник. К.: Кондор, 2004. 264с.
5. Рябчий В.А. Визначення допустимих значень середніх квадратичних похибок обчислення площ земельних ділянок у різних типах населених пунктів / В.А. Рябчий, В.В. Рябчий, М.В. Трегуб. *Геодезія, картографія та аерофотознімання*. 2011. Вип. 75. С. 157-167.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

*Рибіна О.І., к.е.н., доцент, доцент кафедри геодезії та землеустрою
Сумського національного аграрного університету, м. Суми, Україна*

Управління земельним потенціалом в теперішній час в Україні (в умовах воєнного складу) стає все складнішим і вимагає комплексного підходу для ефективного господарювання. В таблиці 1 згруповано актуальні питання досліджуваного поняття.

Отже, всі окреслені питання відображають сучасні виклики, з якими стикаються суб'єкти аграрного бізнесу, і демонструють необхідність ефективного управління земельним потенціалом. Для дослідження актуальних питань управління земельним потенціалом суб'єктів аграрного бізнесу необхідно розглянути ключові елементи земельного потенціалу, до них відносяться:

- земельні ресурси (фізичний аспект земельного потенціалу, який включає площу землі, її розташування, родючість ґрунту, водні ресурси та інші природні умови, що впливають на вирощування сільськогосподарських культур);
- інфраструктура (включає доступність доріг, залізниць, портів, аеропортів, складських приміщень, електромереж та інших інфраструктурних об'єктів, що сприяють ефективному використанню землі та збуту продукції);
- технології та обладнання (включають сучасні сільськогосподарські технології, механізація, сівозміни, системи поливу, системи контролю врожаю, сільськогосподарська техніка та інше обладнання, що допомагають підвищити продуктивність та ефективність виробництва);
- людські ресурси (включає в себе кваліфікацію та досвід робітників, фахівців у галузі сільського господарства, агрономів, ветеринарів та іншого персоналу, який забезпечує виробництво сільськогосподарської продукції);
- маркетинг та збут (включає стратегії маркетингу, збутові канали, ринкові дослідження, брендування та просування продукції. Ключовим елементом є розуміння ринкових потреб, здатність до аналізу ринку та розробки ефективної стратегії).

Таблиця 1

Актуальні питання управління земельним потенціалом суб'єктів аграрного бізнесу

Досліджуване питання	Сутність
Сталість та сталі ресурси	забезпечення сталого використання земельних ресурсів, збереження родючості ґрунтів, збалансоване використання водних ресурсів та зменшення впливу на навколишнє середовище
Ефективне використання землі	впровадження сучасних технологій та методів управління, щоб максимально використовувати потенціал землі, підвищувати врожайність та знижувати втрати
Розумне планування господарської діяльності	врахування довгострокових перспектив, ринкових тенденцій та змін клімату для оптимального розміщення культур, вибору технологій та планування виробництва
Розвиток інновацій	використання новітніх технологій, досліджень та інноваційних підходів для підвищення продуктивності, якості та конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції
Управління ризиками	розробка стратегій зменшення ризиків, пов'язаних з погодними умовами, врожайністю, цінами на ринку та іншими факторами, що можуть впливати на досягнення бізнес-цілей
Соціальна відповідальність	забезпечення додержання принципів справедливого та етичного господарювання, підтримка місцевого розвитку, створення робочих місць та підтримка соціальних програм у сільських громадах

Особливості управління земельним потенціалом суб'єктів аграрного бізнесу в різних регіонах України можуть варіюватись через різницю в агрокліматичних умовах, рівні розвитку інфраструктури, господарювання традиційних культур:

– західні регіони (наприклад, Львівська, Тернопільська, Івано-Франківська області) характеризуються родючими ґрунтами. Основні напрямки управління земельним потенціалом в цих регіонах включають розвиток виноградарства, овочівництва, плодово-ягідного садівництва, а також підтримку органічного сільського господарства та агротуризму;

– прикарпатський регіон (наприклад, Івано-Франківська, Закарпатська області) характеризується гірськими масивами, високою вологістю та наявністю лісів. Управління земельним потенціалом включає розвиток сільського господарства в гірських умовах, вирощування сільськогосподарських культур, які пристосовані до гірських кліматичних умов, а також розвиток екологічного сільського господарства та сільського туризму;

– східні регіони (наприклад, Донецька, Луганська області) мають широкі степові простори та інтенсивне зернове виробництво. Особливості управління земельним потенціалом включають вирощування зернових культур (пшениці, ячменю, кукурудзи), олійних культур (соняшнику, сої), а також використання сучасних технологій зрошення та поливу для підвищення врожайності;

– північний регіон (наприклад, Чернігівська, Сумська області) характеризується високою родючістю ґрунтів. Особливості управління земельним потенціалом включають розвиток зернового виробництва, овочівництва, а також використання сучасних агротехнологій для підвищення врожайності;

– центральний регіон (наприклад, Київська, Черкаська області) є одним з найбільших індустриальних центрів України. Особливості управління земельним потенціалом включають

раціональне використання земельних ресурсів у сільськогосподарських угіддях, розвиток сільськогосподарської кооперації та сучасних агробізнес-проектів, а також вирощування екологічно чистої продукції, органічного сільського господарства, виноградарства або розвиток агротуризму;

– причорноморський регіон (наприклад, Одеська, Миколаївська області) має вигідне морське узбережжя та сприятливі умови для розвитку рибальства та аквакультури. Управління земельним потенціалом включає розвиток промислового рибальства, розвиток аквакультури, тобто вирощування риби та інших водних організмів у спеціальних умовах, регулювання використання морських зон для рибальства та аквакультури. Це включає визначення зон вилову риби, встановлення вимог до екологічної стійкості та збереження морських ресурсів та екологічної стійкості морського середовища.

Слід звернути увагу на питання дослідження земельного потенціалу Сумської області під час військового стану, оскільки цей регіон має прикордонне розташування. Військові дії призводять як до зміни прикордонної ситуації та загрози національній безпеці, так і до пошкодження та руйнування в сільському господарстві та на земельних ділянках. Дослідження земельного потенціалу дозволяє визначити можливості для ефективного використання землі в умовах оборони та забезпечення безпеки на кордоні, визначити ступінь пошкодження, потенціал для відновлення та розвитку сільського господарства в післявоєнний період.

Сумська область має значний земельний потенціал. Загальна площа області становить близько 23,8 тисяч квадратних кілометрів, що дозволяє розвивати різноманітні види сільськогосподарської діяльності. У регіоні переважають чорноземи, що мають високу родючість і добре підходять для вирощування зернових культур, овочів, бобових, соняшнику та інших сільськогосподарських культур. Клімат Сумщини є помірним континентальним з вираженими сезонними змінами. Регіон має багатий комплекс річок, озер та ставків. Це надає можливість для розвитку рибного господарства, водного транспорту, зрошення та поливу сільськогосподарських угідь.

Сумщина має значний біологічний потенціал, включаючи лісові масиви, степові ландшафти та заплавні зони. Регіон має розвинену сільськогосподарську інфраструктуру. Слід зазначити, що Сумщина має сприятливі агрокліматичні умови для розвитку різних видів сільськогосподарської продукції, зокрема зернових культур, овочів, плодових дерев та інших культур. Управління земельним потенціалом повинно враховувати особливості клімату та природних ресурсів для оптимального використання землі, потенціалом повинно враховувати потреби різних господарств і сприяти їхньому розвитку шляхом забезпечення доступу до землі, технологій та ринків збуту, також має сприяти диверсифікації виробництва і розробці оптимальних практик для кожної культури.

Управління земельним потенціалом суб'єктів аграрного бізнесу включає в себе різні методи та підходи, що спрямовані на оптимізацію використання землі з метою забезпечення стабільного та прибуткового функціонування сільськогосподарських підприємств. Згрупуємо основні методи управління земельним потенціалом:

1) землекористування та планування включає в себе оцінку та планування використання земельних ресурсів для досягнення максимальної продуктивності та оптимального використання земельних ділянок, що може включати в себе планування ротації культур, оптимізацію площі під окремі види сільськогосподарських культур та врахування агрокліматичних умов та ринкових потреб;

2) управління ґрунтовим ресурсом включає в себе застосування агротехнічних методів для поліпшення якості ґрунту та збільшення його родючості, може включати в себе застосування методів землеробства, внесення добрив, водного та енергетичного управління, а також контроль за ерозією ґрунтів та збереженням біорізноманіття;

3) фінансове управління включає в себе ефективне планування та управління фінансовими ресурсами, пов'язаними з землею, що може включати в себе розрахунок вартості земельних ділянок, оцінку ризиків, бюджетування, фінансовий аналіз та визначення оптимальних стратегій фінансування;

4) маркетингове управління. передбачає проведення аналізу ринку та розробку стратегій, спрямованих на максимізацію прибутку і ефективне використання земельних ресурсів.

Отже, вибір методів управління земельним потенціалом суб'єктів аграрного бізнесу має відбуватись з урахуванням потенціалу землі, максимізації ефективності виробництва, ефективного використання ресурсів, адаптації до змін та забезпечення сталого розвитку. Враховуючи ці особливості, вибір методів управління земельним потенціалом повинен бути обґрунтованим та спрямованим на досягнення оптимальних результатів у сільськогосподарському бізнесі.

Бібліографічний список

1. Про затвердження Положення про моніторинг земель : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 1993 р. № 661. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0383-04#Text>
2. Земельний кодекс України. Закон України № 2768-III від 07.06.2020р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
3. Управління земельними ресурсами та землекористуванням: базові засади теорії, інституціалізації, практики: монографія / А.М. Третяк, В.М. Третяк, Р.М. Курильців, Т.М. Прядка, Н. А. Третяк; [за заг. ред. А.М. Третяка]. Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. 227 с.

ГУМУСОВИЙ СТАН ҐРУНТІВ ОДЕСЬКОГО РАЙОНУ НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

Михайлюк Віктор, доктор географічних наук, професор кафедри геодезії, землеустрою та земельного кадастру Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна

Переважає більшість дослідників стверджує значне, а то й катастрофічне зменшення вмісту органічної речовини в ґрунтах при їх сільськогосподарському використанні. Існують також дані, що так звані «значні втрати гумусу» зумовлені методичними похибками при його визначенні [2].

Матеріалами даного дослідження є архівні дані музею ґрунтів Одеського державного аграрного університету, що включають рукописні матеріали дослідження ґрунтів України, проведені проф. Набоких О.Г. в 1913-1916 рр. (польові журнали і картографічний матеріал), а також дані обстеження ґрунтів за 2005-2018 роки.

Ретроспективні дослідження вмісту гумусу в ґрунтах потребують, перш за все, аналізу методів визначень вуглецю органічної речовини ґрунту, так як не врахування їх відмінностей призводить до помилкових висновків. На початку XX ст. широко застосовувався метод Г.Г.Густавсона. Він ґрунтується на спалюванні органічної речовини ґрунту в струмі кисню (повітря) в контакт з окисом міді при 700-750°C. Утворений діоксид вуглецю вловлюється поглиначем і враховується ваговим способом. Метод сухого спалювання дуже точний, але вимагає великих витрат часу, оскільки на одне визначення йде 2,5-3 години. Цей метод не застосовується для карбонатних ґрунтів, оскільки поглинач вловлює CO₂, що виділяється під час розкладання карбонатів (табл.).

Оксидиметричний метод (метод І.В. Тюріна і його модифікації) швидкий, не вимагає спеціального обладнання; він з середини XX ст. є загальноприйнятим, особливо під час